

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО”**

**Факультет лінгвістики
Кафедра теорії, практики та перекладу німецької мови**

До захисту допущено:

Завідувач кафедри

_____Гелена ЛИСЕНКО

“ ____ ” _____ 20__р.

Дипломна робота

на здобуття ступеня бакалавра

**за освітньо-професійною програмою “Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – німецька”**

спеціальності 035 “Філологія”

**на тему: “Лексико-граматична симпліфікація сучасної німецької мови,
проблеми її відтворення в процесі перекладу”**

Виконала:

студентка IV курсу, групи ЛН-61
Верченко Аліна Русланівна

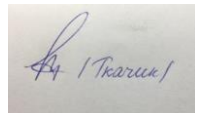

Керівниця: доцент каф. ТППНМ, к. філол. н.,
доцент Моїсєєва Наталія Олегівна

Рецензент:
доцент каф. ТППАМ, к. філол. н.,

доцент Ткачик Олена Володимирівна

Засвідчую, що у цій дипломній роботі
немає запозичень з праць інших авторів
без відповідних посилань.

Студент (-ка)

Київ-2020 року

**Національний технічний університет України
“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”**

Факультет лінгвістики

Кафедра теорії, практики та перекладу німецької мови

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Спеціальність – **035 “Філологія”**

Освітньо-професійна програма **“Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька”**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Гелена ЛИСЕНКО

“ ____ ” _____ 20__р.

ЗАВДАННЯ

на дипломну роботу студентці

Верченко Аліні Русланівні

1. Тема роботи “Лексико-граматична симпліфікація сучасної німецької мови, проблеми її відтворення в процесі перекладу ”, керівник роботи Моїсєєва Наталія Олегівна кандидат філологічних наук, доцент, затверджені наказом по університету від «26» травня 2020 р. № 1208-с
2. Термін подання студентом роботи 1.06.2020
3. Вихідні дані до роботи: роботу присвячено дослідженню явища лексико-граматичної симпліфікації в німецькій мові та особливостям перекладу спрощених текстів.
4. Зміст роботи: робота складається зі вступу, трьох розділів (із висновками до них), загальних висновків та списку використаних джерел. У першому розділі зібрано та проаналізовано причини виникнення мовної симпліфікації. Другий розділ присвячений опису та класифікації видів спрощень, що проявляються на лексичному та на граматичному рівнях. У третьому розділі розглядаються особливості перекладу текстів із лексико-граматичними спрощеннями, складнощі, що можуть виникати при перекладі, а також шляхи їх подолання.

5. Перелік ілюстративного матеріалу: 2 рисунки, презентація з використанням інфографіки для унаочнення результатів дослідження.

6. Консультанти розділів роботи*

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 17.02.2020

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Подання теоретичної частини роботи на перевірку науковому керівнику	23.03.2020	23.03.20
2.	Подання практичної частини роботи на перевірку науковому керівнику	4.05.2020	4.05.2020
3.	Подання дипломної роботи на перевірку на плагіат	25.05.2020 – 31.05.2020	31.05.2020
4.	Подання дипломної роботи на рецензування	1.06.2020 – 5.06.2020	2.06.2020

Студент

Аліна ВЕРЧЕНКО

Керівник

Наталія МОІСЄВА

*Якщо визначені консультанти. Консультантом не може бути зазначено керівника дипломної роботи.

АНОТАЦІЯ

У дипломній роботі викладено дослідження явища лексико-граматичних спрощень у сучасній німецькій мові. У першому розділі зібрано та проаналізовано причини мовної симпліфікації. Другий розділ присвячений опису та класифікації видів спрощень, що проявляються на лексичному та на граматичному рівнях. У третьому розділі розглядаються особливості перекладу текстів із лексико-граматичними спрощеннями, проблеми, що можуть виникати при перекладі, а також шляхи їх вирішення.

В процесі дослідження встановлено, що причиною спрощення мови є прагматичне прагнення до економії мовних зусиль. Серед чинників, що сприяють цьому процесу: технологізація та глобалізація суспільства. Опосередкований вплив має молодіжний сленг – притаманні молодіжному сленгу лексико-граматичні спрощення потрапляють та закріплюються в мові.

Ключові слова: мовна економія, німецька мова, симпліфікація мови, теорія перекладу.

KURZREFERAT

Die Diplomarbeit präsentiert eine Studie zum Phänomen der lexikalischen und grammatikalischen Simplifikation in der modernen deutschen Sprache. Der erste Abschnitt sammelt und analysiert die Ursachen der Sprachvereinfachung. Der zweite Abschnitt befasst sich mit der Beschreibung und Klassifizierung von Vereinfachungsarten, die auf lexikalischer und grammatikalischer Ebene auftreten. Im dritten Abschnitt werden die Merkmale der Übersetzung von Texten mit lexikalischen und grammatikalischen Vereinfachungen und Probleme gezeigt, die während der Übersetzung auftreten können, sowie Möglichkeiten zu deren Lösung erörtert.

Die Studie ergab, dass der Grund für die Simplifikation der Sprache ein pragmatischer Wunsch ist, Sprachaufwand zu sparen. Zu den Faktoren, die zu diesem Prozess beitragen, gehört die Technologisierung und Globalisierung der Gesellschaft. Jugendjargon hat eine indirekte Wirkung – lexikalische und grammatikalische Vereinfachungen, die dem Jugendjargon innewohnen, fallen und sind in der Sprache festgelegt.

Schlüsselwörter: *deutsche Sprache, Sprachvereinfachung, Sprachökonomie, Übersetzungstheorie.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОЇ СИМПЛІФІКАЦІЇ	11
1.1 Технологізація суспільства як джерело змін у мові	11
1.2 Спрощення мови в процесі її вивчення	12
1.3 Вплив мовних контактів на складність мови	13
1.4 Молодіжний сленг як джерело лексико-граматичних скорочень.....	15
Висновки до 1-го розділу.....	16
РОЗДІЛ 2. ВИДИ СИМПЛІФІКАЦІЇ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	18
2.1 Лексичні спрощення	18
2.1.1 Словотвірні скорочення	18
2.1.2 Запозичення та неологізми як засоби мовної економії	19
2.2 Граматичні спрощення	21
2.2.1 Опущення контрактур	21
2.2.2 Опущення артиклів. Усічений (універсальний) артикль	23
2.2.3 Еліптичні речення як засіб граматичної редукції	26
Висновки до 2-го розділу.....	27
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ СИМПЛІФІКОВАНИХ КОНСТРУКЦІЙ ТА СПОСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	28
Висновки до 3-го розділу.....	45
ВИСНОВКИ	47
ZUSAMMENFASSUNG	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЛО – лексична одиниця

ME – мовна економія

CS – code switching

RB – rituelle Beschimpfung

ВСТУП

Зміни в мові – цілком природне явище. Мова змінюється щоразу, як її використовують. Мовець намагається висловитися якомога ефективніше: чим менше слів, тим краще. Мови все далі спрощуються їх носіями, проте цей феномен не є чимось однозначно негативним. Наприклад, казати “at five clock” замість “at five of the clock”, як це раніше було правильно, або “es ist viertel vor sieben” замість “es ist viertel vor sieben Uhr” не здається нам проблемою. Зрозумілим є також і речення “Ich geh` ins Kino” замість “Ich gehe ins Kino”. Незважаючи на це, одразу зміни в мові виглядають незвичними та сприймаються як порушення норми.

Почувши насичене різними спрощеннями й відхиленнями від правил мовлення, можна припустити, що людина просто недостатньо впевнено володіє мовою, проте це дуже рідко є причиною. Серед тих, хто вдається до спрощень, також і носії. “Хтось одного разу зазначив, що ми не спілкуємось мовою, ми спілкуємось через неї: вона прозора для нас, і ми навіть не помічаємо її” [38, с. 357]. Тобто мова не є окремою від нас, вона – дзеркало нашої свідомості, нашого досвіду й світосприйняття.

Поколінням, що народилися в еру високих технологій та засилля інформації, приписують “кліпову свідомість”. Сучасним людям складно читати розлогі тексти, надається перевага коротким інформативним повідомленням, картинкам з підписами, інфографіці: над вербальністю домінує візуальність.

Новизна роботи полягає в тому, що не зважаючи на проведені дослідження цього явища, до сих пір не існувало єдиної класифікації лексико-граматичних спрощень у сучасній німецькій мові.

Актуальність полягає в дослідженні та аналізі змін, що відбуваються в сучасній німецькій мові.

Значний внесок у дослідження мовної симпліфікації зробили П. Традгілл, Д. Неттл, Дж. Санков, Ч. Хоккет, зокрема німецької – Х. Візе, Д. Мароссек.

Метою роботи є розглянути, класифікувати та дослідити лексико-граматичні симпліфікації в німецькій мові, а також розробити й представити варіанти перекладу цих конструкцій.

Досягнення мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- дослідити причини виникнення лексико-граматичної симпліфікації;
- визначити види симпліфікацій та надати їм характеристику;
- розглянути особливості перекладу текстів із лексико-граматичними спрощеннями та складнощі, що можуть виникнути.

Об’єктом дослідження є лексико-граматичні симпліфікації в усному мовленні, записах та переписках користувачів в інтернеті.

Предмет дослідження – особливості перекладу симпліфікованих конструкцій з німецької мови українською.

Матеріалом дослідження слугували траскрипти розмовного мовлення, записані Н. Бало та М. Фладріхом, зі збірника “Transkriptband Jugendsprache. Gesprochene Sprache in der Peer-Group”, книги “Jugendsprache Eine Einführung”, а також фрагменти мовлення з дослідження Д. Мароссек “Kommst du Bahnhof oder hast du Auto?” та Х. Візе “Kiezdeutsch. Ein neuer Dialekt entsteht”.

Методи дослідження. Методом *індуктивного аналізу* зібрано та проаналізовано фрагменти мовлення, на основі чого зроблено систематизацію лексико-граматичних спрощень. За допомогою *описового* методу здійснено інвентаризацію випадків використання спрощених ЛО та граматично редукованих конструкцій, а також пояснено особливості їхнього функціонування

Теоретичне значення дослідження полягає у спробі опису та систематизації лексико-граматичних скорочень, а також причин їх виникнення. Отримані результати є внеском у лексикологію, граматику, соціолінгвістику, історію мови та можуть використовуватися для подальшого дослідження цього явища.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів у курсах лексикології, стилістики, теорії та практики перекладу. Враховуючи те, що іменування, які були досліджені, значною мірою зберігаються лише в пам'яті носіїв мови, систематизований в роботі матеріал може слугувати основою для його подальшого опису в лексикографічних джерелах. Через дослідження змін у мові можна простежити як глобальні процеси впливають на суспільство та окрему людину (наприклад, поява англіцизмів у мові є ознакою глобалізації; вживання нецензурної лексики не тільки маргіналізованими групами свідчить про розширення моральної норми).

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження були представлені на науково–практичній конференції “Сучасні тенденції розвитку філології та лінгвістики” 24– 25 квітня 2020 року в м. Миколаїв.

Структура й обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів (із висновками до них), загальних висновків, списку використаних джерел (41 найменування). Загальний обсяг роботи — 52 сторінки (обсяг основного тексту – 45 сторінок).

РОЗДІЛ 1. ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОЇ СИМПЛІФІКАЦІЇ

Симпліфікація мови не є ізольованим явищем, це закономірний процес, який прослідковується в багатьох мовах та обумовлений низкою чинників. Передусім визначимо, що вважатимемо спрощенням мови, або симпліфікацією. За визначенням Cambridge Dictionary, симпліфікація – це процес створення чогось менш складного й таким чином легшого для розуміння [26]. У мові цей процес виявляється у спрощенні мовних явищ та може мати різні форми в різних компонентах мовних систем: фонологічній, лексичній, морфологічній, синтаксичній, дискурсивній, письмово-мовленнєвій. Оскільки в нашій роботі досліджуємо лексику та граматику, мова йтиме про лексичну та граматичну симпліфікацію.

У цьому розділі розглянемо такі причини спрощення мови, які були виділені нами у ході дослідження:

- 1) технологізація та пришвидшення темпу життя;
- 2) спрощення мови в процесі вивчення;
- 3) збільшення мовних контактів;
- 4) вплив молодіжного сленгу.

1.1 Технологізація суспільства як джерело змін у мові

Причиною симпліфікації мови є сучасний соціально-культурний контекст. Одна з ключових ознак сьогодення – швидкість. Завдяки технологіям з'явилася можливість швидко пересуватися в просторі, шукати та передавати інформацію, не гаяти час у чергах, а замовляти товари та послуги онлайн [6, с. 80]. Проте поряд із цим збільшується кількість інформації, з'являється потреба у її структуризації та компресії. Інформативність тексту збільшується за рахунок його структурного

спрощення. Це проявляється у вигляді скорочень, абревіатур, опущення морфем, спрощення граматичних структур.

Значна частина комунікації зараз відбувається в віртуальному просторі, тому важливо розглянути її основні ознаки:

- 1) дистантність і висока швидкість;
- 2) інтерактивність, використання невербальних знаків;
- 3) лояльність до грамотності мовлення [3, с. 283; 6, с. 80].

Сучасні способи комунікації підкріплюють тенденцію до мовної економії (ME). Повідомлення стають коротшими, зникають деталізація та описи, частина тексту замінюється на невербальні знаки (символи, смайлики, картинки), граматичними правилами та правописом часто нехтують.

На думку професора лінгвістики Д. Кристала, “мова змінюється повільно, але Інтернет прискорив цей процес” [32]. Немає сумнівів, що технології вплинули на мову, проте складно робити однозначні висновки, адже феномен глобальної технологізації суспільства виник не раніше, ніж 20 років тому. Те, що об’єктивно можемо спостерігати зараз – виникнення та загальне поширення скорочень, особливо в інтернет-просторі: *BD – Bis dann*, *HDF – Halt die/deine Fresse*, *ILD – Ich liebe dich*, *kD – kein Ding (kein Problem)*, *LG – Liebe Grüße*, *hegl – herzlichen Glückwunsch*.

1.2 Спрощення мови в процесі її вивчення

В еру глобалізації розширюються й поглиблюються міжнародні зв’язки в сфері політики, торгівлі, науки, культури тощо. Люди активно подорожують, змінюють місце проживання, працюють в інтернаціональних компаніях. Усе це стимулює процес вивчення іноземних мов, таким чином з’являються такі, якими говорить велика кількість людей, серед яких все більша частка не носіїв. Доведено, що ці мови є простішими [22].

Припускають, що пов'язано це з особливістю засвоєння мови в дорослому віці.

Виділяють декілька стратегій, що використовуються при вивченні мови, а саме: генералізацію (узагальнення), імітацію, симпліфікацію (спрощення) та трансфер [22]. Одна з найважливіших – симпліфікація – виражається в спрощенні мовних явищ на всіх рівнях.

Дослідження, що проводилося в 90-ті роки минулого століття й було спрямоване на аналіз процесу вивчення німецької мови мігрантами-переселенцями з СРСР, демонструє, що після року проживання в ФРН та інтенсивних курсів “переселенці, які в'їхали в Німеччину в старшому віці, відчують в більшості випадків особливі труднощі в усіх мовних сферах. Це стосується також і тих, у кого в родині говорили німецькою мовою й для повсякденного спілкування також використовувалась німецька [17, с. 85].

У проаналізованому мовленні пробандів спостерігався такий вид граматичної редукції як опущення артиклів, наприклад, “*aus Sowjetunion*” замість “*aus der Sowjetunion*”, “*mit Flugzeug*” замість “*mit dem Flugzeug*”. Неможливо точно встановити походження таких помилок, проте ймовірно явище є наслідком “мовної інтерференції – переносу правил, значень і структурної організації однієї мови (зазвичай, рідної) на мову, що вивчається через соціальну необхідність” [17, с. 93– 97].

1.3 Вплив мовних контактів на складність мови

Окремо слід розглянути симпліфікацію як наслідок міжкультурних контактів. Сучасна німецька мова існує в поліетнічному просторі. Дослідження американських вчених демонструє, що “мови з великими спільнотами носіїв, такі як мандаринська або англійська, здаються структурно простішими. І, навпаки, невеликі, ізольовані мовні спільноти

часто розвивають мови з великою структурною складністю, складною і непрозорою морфологією, великою кількістю типів узгодження та нерегулярностей, і стверджується, що такі “зрілі” особливості мов потребують тривалої взаємодії у малій, згуртованій спільноті” [37]. Висновуємо, що мови спрощуються відповідно до того, як наш світ стає все більш інтегрованим та уніфікованим.

Соціолінгвіст П. Традгілл стверджує, що “мовний контакт дійсно пов'язаний з дуже особливим мовним процесом, а саме спрощенням” [39, с. 15]. П. Традгілл виділяє три компоненти спрощення мови, яке спричинене мовним контактом:

- 1) *регуляризацію* (“regulazation”) – вживання регулярної форми слова замість нерегулярної (“*fliegte*” замість “*flog*”, “*trinkte*” замість “*trank*”, “*tooths*” замість “*teeth*”);
- 2) *збільшення лексичної та морфологічної прозорості* (“transparency”) – збільшення відповідності між семантичною або граматичною категорією та її вираженням (форми “*twice*”, “*seldom*”, “*optician*” менш прозорі за “*two times*”, “*not often*”, “*eye-doctor*”);
- 3) *втрата редундантності* (“loss of redundancy”) – під редундантністю розуміють інформацію, яка виражена більш ніж один раз, тобто граматична категорія вважатиметься редундантною (надлишковою), у разі якщо її наявність не є необхідною, аби ідентифікувати мовну одиницю (“*in einem kleinen Häuschen*” – розмір будинку виражено двічі, а рід тричі) [39, с. 21].

1.4 Молодіжний сленг як джерело лексико-граматичних скорочень

Мова, якою ми говоримо, змінюється протягом життя. Із початком входження до другого етапу соціалізації (соціалізації поза домом і сім'єю) в людини виникає потреба в самоідентифікації. Разом із цим зростають комунікативні задачі: тестуються гендерні ідентичності, випробовуються нові соціальні ролі. Підлітки формують групи, усередині яких панують певні моделі поведінки, стиль одягу, жести, міміка та мова. Це забезпечує відчуття відокремлення від інших вікових і соціальних груп, створюючи безпечний простір для самовираження.

При цьому деякі з особливостей, характерних для молодіжного сленгу, присутні лише в мовленні молоді, у той час як інші не є обмеженими віковою групою та зустрічаються в мовленні дорослих і/або дітей. Таким чином не слід розглядати молодіжний сленг ізольовано, адже загальні тенденції та конкретні явища, притаманні цьому мовному варіанту, можуть переходити в мову та ставати загальноновживаними.

У мовленні молоді спостерігається прагнення до креативності, стислості, прямолінійності, та невимушеності. Особливостями молодіжного сленгу, або *Jugendsprache*, є:

- 1) розширення лексикону шляхом запозичення іншомовних/діалектних слів (*chillen, freakig, poppig*);
- 2) створення нових слів (*Chillwiese, chillig, megageil*);
- 3) скорочення слів (*Geschi – Geschichte, Disko – Diskothek, bimo – bis morgen*);
- 4) семантичні зрушення (“*Melone*” у значенні *Kopf*, “*porno*” у значенні *super, sehr gut, schön*);
- 5) неповні речення (еліпси) (*Wer [ist] da?*);
- 6) вживання граматично невірних конструкцій (*Isch geh Bahnhof*) [30].

Як бачимо, молодіжний сленг – це джерело змін у мові: нових слів, нових форм слів, значення слів, граматичних конструкцій. При цьому значна частина припадає на різноманітні спрощення мови, а саме скорочення (усічення) слів, вживання неповних речень, вживання запозичених слів або неологізмів у цілях МЕ. У рамках прагнення молоді до МЕ згадується також про тенденцію зведення жестів двома руками до жестів однією рукою [30, с. 68].

Окрему частину лексичних новоутворень в сучасній німецькій мові, джерелом яких також є молодіжний сленг, становлять ритуальні образи (“Rituelle Beschimpfung”). RB не поширені серед дорослих, їх вживають переважно підлітки. Таким чином вони демонструють свою силу, домінантність і кмітливість. При цьому, аби обмінюватися такими образами, не потрібно жодного приводу, підлітки починають на порожньому місці й абсолютно не стримують себе. У деяких випадках RB виступає як спосіб згаяти час, наприклад, на перерві. Звичку юнаків проводити такі вербальні “поєдинки” описали ще у 1972 році Алан Дандес, Джеррі В. Ліч та Бора Езкьок [29]. Дослідження 1972 року, яке провів американський соціолінгвіст Вільям Лабов, доводить, що такі самі обміни образами й погрозами можна було спостерігати серед підлітків хлопців афроамериканського походження у великих містах США.

Серед RB багато таких, що утворилися шляхом усічення слів: *Behindi – behindert*, *Assis – assozialer Mensch*, *Idi – Idiot*, *Rhino – Rhinoceros* (бовдур), *Narzi – Narziss*, *Lapp – Lappen* (дурень), *Amo – arsch mit Ohren*.

Висновки до 1-го розділу

1. Тенденція до спрощення прослідковується в багатьох мовах на всіх етапах їхнього розвитку. Це проявляється у втраті

редундантності, прагненні до регулярності та збільшення мовної прозорості (транспарентності).

2. Неможливо виділити єдину причину виникнення мовних спрощень. У наш час на цей процес певною мірою впливають технологізація та глобалізація суспільства. Значна частка лексико-граматичних спрощень переходять із молодіжного сленгу.

3. Цифрові технології створили нові способи та форми комунікації. Спілкування в інтернет-просторі передбачає швидкість та стислість, що стимулює до МЕ, а також переваги візуального (невербального) над вербальним.

4. Глобалізація сприяє спрощенню мови у два способи: по-перше, зростає кількість мігрантів, а частота мовних контактів, у свою чергу, корелює зі спрощенням мови, по-друге, зростає необхідність освоєння іноземної мови, що призводить до її спрощення в процесі вивчення.

5. Молодь як найактивніша та неконформна частина соціуму прагне до креативності та унікальності, зокрема в мовленні. Тенденції та явища з молодіжного сленгу, насиченого словотвірними скороченнями, еліпсами, неологізмами, стають загальноновживаними, таким чином спрощуючи мову.

РОЗДІЛ 2. ВИДИ СИМПЛІФІКАЦІЇ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Спрощення мови в умовах сучасності виявляється перш за все в мовній компресії. Аби передати більше інформації за невеликий проміжок часу, її необхідно стиснути. Досягається ця мета засобами як на лексичному рівні, так і на синтаксичному. На лексичному рівні компресія досягається використанням коротких (усічених) слів, аббревіатур, запозичених слів, що є лаконічнішими, за неіншомовний варіант, та неологізмів. На синтаксичному рівні симпліфікація проявляється у стисненні знакової структури шляхом еліпсису, граматичної неповноти. Під синтаксичним спрощенням розуміють також заміщення, опущення, суміщення [11].

2.1 Лексичні спрощення

2.1.1 Словотвірні скорочення

Німецька мова особливо вирізняється серед інших великою кількістю засобів словотворення. Згідно з функціональним підходом виділяють такі функції словотвору: номінативну, конструктивну, компресивну, експресивну та стилістичну [8, с.8]. Метою компресивного словотвору є скорочення мовних одиниць, що вже існують у мові. Такі скорочені слова мають низку переваг над своїми повними формами: вони стисліше, при цьому мають таке ж семантичне значення, вони менш офіційні, більш експресивні та динамічні.

Найпопулярнішим засобом компресивного словотвору є усічення. У результаті редукції слів і словосполучень виникають скорочення (або аббревіатури, Abkürzungen) та усічені слова (контрактури, Kürzwörter). Контрактури за структурою поділяються на односегментні та багатосегментні. Односегментні складаються з одного сегмента нередукованої лексичної одиниці. У залежності від того, яка частина слова

залишається після усічення, вони поділяються на: ініціальні (*die Uni – die Universität, das Klo – das Klosett, der Alex – der Alexanderplatz*) та фінальні (*die Schalplatte – die Platte, Sabine – Bine, der Regen– /Bild– /Fallschirm – der Schirm*) [18, с. 329].

Багатосегментні контрактири складаються з двох або більше сегментів передуюваної одиниці. Найактивнішого використання набули абрєвіатури – різновид багатосегментних контрактур, що утворився шляхом скорочення словосполучення до першої літери кожного з компонентів [2]. Більшість лексичних новоутворень є громіздкими та незручними в щоденному користуванні, абрєвіатури натомість зберігають значення слова й дозволяють стиснути слово. Виділяють буквені (складаються з початкових літер та вимовляються за назвами літер): *WG – Wohnungsgemeinschaft*, звукові (утворені з початкових звуків компонентів вихідного словосполучення, вимовляються, як звичайне слово): *DAX – Data Analysis eXpressions, Kita – Kindertagesstätte* та складові абрєвіатури (складаються з початкових букв компонентів словосполучення або елементів складних слів): *Schiri – Schiedsrichter, Azubi – Auszubildende* [14].

Нові абрєвіатури зараз найчастіше з'являються та вживаються в інтернет– просторі: *BD (Bis dann)* – до зустрічі, *ILD (Ich liebe dich)* – я тебе люблю, *IDA (Ich Dich Auch)* – у відповідь: я тебе також, *KA (keine Ahnung)* – не маю уявлення, *WE (WochenEnde)* – вихідні, *HDF (Halt die Fresse)* – стули пельку, *SuFu (SuchFunktion)* – у відповідь на запитання, на яке можна самотужки знайти відповідь: *Гугл в допомогу, WD (Wieder da)* – я повернувся. *LG (Liebe Grüße)* – всього доброго.

2.1.2 Запозичення та неологізми як засоби мовної економії

Запозичення. Причиною запозичення слів є передусім необхідність заповнення семантичних пустот, лексичних лакун, що пов'язані з відсутністю в мові реципієнта сигніфіката на позначення певного поняття. Однак причиною може бути також і те, що запозичене слово легше вимовляється,

більш точно семантично або коротше. Порівняємо: *Brainstorming* – *Gemeinsame Problembewältigung*, *Coffee to go* – *Kaffee zum Mitnehmen*, *Teamwork* – *Gemeinschaftsarbeit*.

У сучасній німецькій мові найчастотнішими є запозичення з англійської мови – англіцизми. Популярність англійської як мови донора можна пояснити її інтернаціональним статусом та поєднуваністю: *Pop* (популярний) – *Popper* (ефектний модний хлопець) – *poppen* (бути ефективним, вражати). Потрапляючи в німецьку мову, запозичені слова набувають її ознак, іменники отримують артиклі, а дієслова граматичні форми: *die Software*, *das Teach-in*, *faxen*, *simsen*, *timen*.

У інтернет-просторі використовують англіцизми– аббревіатури: *LOL* – *Laughing Out Loud* (*es ist lustig*), *PLZ* – *please* (*bitte*), *AFK* – *Away from keyboard* (*Weg von der Tastatur*). Таким чином МЕ досягається одразу двома засобами: запозиченням більш влучного короткого виразу та його аббревіацією.

Явище, за якого вживання іншої мови має не одиничний характер, а виглядає як перескакування з однієї мови на іншу, називають code-switching. CS (англ. code switching — “перемикання коду”) – процес переходу з одного мовного коду на інший [35]. Однією з функцій CS є економія мовних зусиль: слово/вираз із іншої мови коротше, легше у вимові або влучніше (“*Basta!*”, “*O.k.*”).

Неологізми. Ще Арістотель зазначав, що при бажанні говорити стисло потрібно вживати імена замість понять [1]. У наш час, коли нові поняття з’являються чи не щодня, доцільніше вигадати нові слова для їх опису, аніж використовувати вже наявні. Однак також неологізми з’являються там, де для опису поняття необхідно вжити декілька слів, тобто виконують спрощувальну функцію. Так, наприклад, лише за 2019 рік до словника додано 78 неологізмів [36].

Нами виділено, що нові слова можуть утворюватися а) шляхом злиття двох слів в одне: *ploggen* (*joggen* + *schwed. Plogga* – збирати) – збирати сміття під

час пробіжки, *Smombie* (*Smartphone+Zombie*) – людина, яка так заглиблено дивиться в свій смартфон, що не помічає оточення, *Frexit* (*Frankreich + exit*) – вихід Франції з Євросоюзу, *E-Scooter* (*elektrischer Scooter*) – електроскутер, б) від власних назв, набуваючи при цьому відповідних граматичних форм: *parshippen* (від назви агентства знайомств “*Parship*”) – шукати партнера, *facetimen* (від назви технології відео- аудіодзвінків “*FaceTime*”) – телефонувати, використовуючи FaceTime, г) від іменників або прикметників шляхом додавання суфіксів: *ghosten* (від ім. *Ghost*) – раптово припинити відносини, зникнувши, *veganisieren* (від прикм. *vegan*) – зробити зі звичайного рецепту веганський.

Окремо слід сказати про новоутворені ЛО, які ще не є усталеними. Є В. Розен зазначає, що “всі лексичні нововведення, а саме нові словникові одиниці, фразеологізми, нові значення і нові варіанти слововживання доцільніше позначати як лексичні інновації, у той час як неологізмами можна назвати вже “усталені” узуальні одиниці словника” [15]. Прикладом таких лексичних іновацій є слова *oberhammergeil* або *megegeil*, такий спосіб словотворення використовують для інтенсифікації певної ознаки. Слово утворене шляхом злиття слів “*hammer*” (*etwas besonders Gutes*) та “*geil*” (*super, toll*), а також префікса “*ober-*”. Таким чином, ознака – *gut* – посилюється.

2.2 Граматичні спрощення

2.2.1 Опущення контрактур

Одним зі способів спрощення тексту без втрати інформативності є опущення логічно необхідних елементів висловлювання. Виділяють

- 1) *анафоричне* опущення (опущення частин тексту, які були висловлені в найближчому контексті);
- 2) *неанафоричне*:

- опущення слів, що пояснюється історією мови;
- опущення слів, що пояснюється формально-граматичними закономірностями мови;
- опущення, що пояснюється логіко-семантичними закономірностями [21].

У сучасній німецькій мові, зокрема усному мовленні, спостерігається явище опущення контрактур.

Контрактури (Kurzwörter) – усічені слова, які утворюються шляхом усічення частини слова або групи слів [18, с. 329]. Контрактури використовуються у цілях МЕ, адже вони набагато коротші, за повні форми. Також контрактури є менш офіційними, через це часто їх можна зустріти в молодіжному сленгу. Під контрактурами (“Kontraktion”) також розуміють злиття артикля з прийменником, наприклад: *für das* → *fürs*; *mit dem* → *mit'm*.

Д. Мароссек у своєму дослідженні скорочень у сучасній німецькій мови описує явище, за якого артикль із прийменником повністю опускаються [33, с. 160]:

“Anni geht ins Kino” → *“Anni geht Kino”*
“Marek will zum Bahnhof” → *“Marek will Bahnhof”*

Ймовірно, опущення контрактур є результатом впливу турецької мови, у якій прийменники та артиклі У турецькій мові замість прийменників використовуються різні відмінки: “*ev*” – дім, “*evde*” – вдома, “*evden*” – з дому відсутні [19].

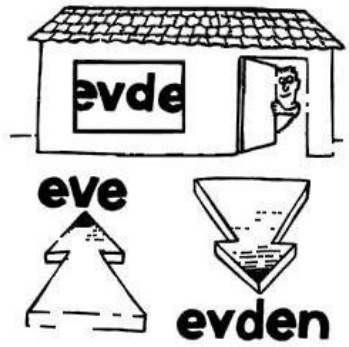

Рисунок 1 [19]

У німецькій мові близько 300 прийменників, їх вживання є вкрай важливим: вони встановлюють відношення між суб'єктами та об'єктами в реченні. Отож опущення контрактур може ввести реципієнта в оману. Тенденція до опущення контрактур часто спостерігається в перепитувальних еліптичних реченнях: *Das klingt mir so nach Reue. – Reue? Quatsch.* Інформативність таких спрощених речень не страждає, лише за умови компенсації контекстом [7].

2.2.2 Опущення артиклів. Усічений (універсальний) артикль

Артикль – частина мови, що має ідентифікуючу, індивідуалізуючу чи узагальнюючу функцію; гендерне слово (наприклад, *der Schlüssel, eine Maschine*) [9]. Артикль, зокрема в німецькій мові, характеризує категорію співвідносності/неспіввідносності та категорію означеності/неозначеності. Як категорія (не-)співвідносності артикль вказує на граматичні характеристики позначуваного іменника – рід, число, відмінок [10, с. 305]. Артикль служить у такий спосіб своєрідним регулятором обсягу та змісту іменника, допомагаючи зіставити поняття (як категорії мислення) із їхньою реалізацією в мові (як мовними значеннями [10, с. 305]. “При неспіввідносності цих категорій артикль, як правило, відсутній. Якщо ж спостерігається співвідносність понятійного та семантичного змісту слова, то артикль (через категорію означеності та неозначеності) допомагає виділити

сигніфікативне значення... Це означає, що артикль може проявлятися трояко: як нульовий (відсутній), означений та неозначений” [10, с. 305].

Нульовий артикль характерний для власних назв, абстрактних понять, назв речовин та продуктів харчування. Неозначений артикль вживається в наступних випадках:

- 1) перша згадка (поняття згадується вперше);
- 2) індивідуалізація (зумовлене ситуацією вирізнення з класу подібних);
- 3) кваліфікація (“*Das ist ein Theater!*” – це справжній театр!);
- 4) порівняння (“*Er spielt Geige wie ein Paganini*”)

присутність кількох предметів (Er hat noch ein Hemd – у нього є ще одна сорочка) [10, с. 307]. Визначений (означений) артикль вживається, як правило, коли поняття вживається вдруге.

У сучасній німецькій мові зустрічається явище опущення артиклів (“*Artikelvermeidung*”) – явище за якого артикль не вживається:

“Gib mir Ball”

“Guck dir mal Kleid an” [33].

Можна припустити, що причиною опущення артиклів, є складність у запам’ятовуванні артиклів при вивченні німецької мови як іноземної. Марк Твен, описуючи німецьку мову у своїй книзі “*A Tramp Abroad*” писав: “Кожен іменник має свій рід, при цьому немає жодної логіки чи системи в їх розподілі. Тому ви повинні вивчити рід кожного іменника напам’ять. Іншого методу немає. Для того, аби це зробити, потрібно мати пам’ять-записну книжку” [40, с. 607]. Д. Мароссек вважає, що однією з причин виникнення цього явища є спрощення мови в процесі її вивчення мігрантами, рідна мова яких не містить артиклів, наприклад, арабська (одна з найрозповсюдженіших серед населення Німеччини других мов) [33, с. 32].

Н. Бало та ін. заперечують те, що артиклі опускають лише не носії мови, зокрема турецькі та арабські мігранти [30, с. 143]. Вони стверджують, що ця риса притаманна молоді, незалежно від походження та їхньої рідної мови. Причиною опущення артиклів та прийменників є їхня редундантність. Артиклі не вживаються разом із іменниками, що позначають уже відомі для комунікантів поняття та не потребують уточнення, при цьому артиклі вживаються в якості дейктичних замісників для актуалізації понять, про які йшлося раніше, тобто відсилають до них.

(1) *Ayd: bist du krank;*

(2) *Fil: ja;*

(3) *Ayd: geh zum Krankenhaus;*

(4) *Fil: hm, nein Man. Die geben mir Spritze;*

(5) *Ayd: ja;*

(6) *Fil: bestimmt;*

(7) *Ayd: ist doch egal;*

(8) *Fil: 'hm 'hm willste mich Krankenhaus fahren.*

На цьому прикладі бачимо, що при першому згадуванні разом із іменником “*Krankenhaus*” вживається артикль та прийменник – контрактура “*zum*”. При повторному згадуванні “*Krankenhaus*” артикль із прийменником опускається, оскільки його вживання є редундантним. У рядку 4 “*Die*” вживається в якості дейктичного замісника слова лікарі – “*Ärzte*”.

Окремо слід сказати про явище вживання усіченого артикля (“*Kurzartikel*”) – універсального артикля, що складається лише з першої літери, однакової для усіх трьох артиклів – “*d*”: *d’ Giraffe, d’ Eisbär, d’ Pinguin, d’ Mülleimer* [6]. Також у мовленні зустрічається варіант усіченого неозначеного артикля – “*n*” (“*macht mal n Schattenspiele*”, “*so n Idiot*”). Таким

чином тенденція до граматичного спрощення виявляється не лише в повному опущенні артикля, а в його уніфікації при вживанні.

2.2.3 Еліптичні речення як засіб граматичної редукції

Еліпс, як вказує Е.А. Земська [9], пропуск в мовленні або тексті мовної одиниці, що має на увазі, структурна “неповнота” синтаксичної конструкції. У “Граматичній німецької мови” В. Юнга під еліпсом має на увазі мовна економія на синтаксичному рівні, яка полягає в відсутності зайвих членів речення, які вилучаються з речення [31]. Еліпс характерний більше для усного мовлення та обумовлений властивою для нього ситуативністю, а також наявністю невербальних знаків (жестів, міміки).

- *Hast du ein Heft gekauft?*

– *Ein Heft, ja.*

Поряд із явищем опущення артикля й прийменника, можна зустріти опущення дієслова: “*Kann ich mal bitte die Marmelade?*”. Імовірно, опущено смислове дієслово “*kriegen*”. Також смислове дієслово може бути замінене на дієслова “*machen*”, “*haben*”, “*sein*”:

“*Machst du rote Ampel*” (= *Du gehst bei Rot über die Straße*)

“*Ich mach dich Messer*” (= *Ich greife dich mit einem Messer an*) [41].

Явище зустрічається переважно в поліетноектному варіанті німецької мови і є наслідком впливу турецької мови, адже для неї такі дієслівно-іменникові конструкції є типовими:

kontrol etmek – kontrollieren (досл.: *Kontrolle machen*)

telefon etmek – telefonieren (досл.: *Telefon machen*) [5].

Також характерним для поліетноектного варіанту німецької мови є вирази, що утворилися шляхом злиття: *lassma* (від *lass uns mal*), *musstu* (від *musst du*), *ischwör* (від *ich schwöre*), *weißtu* (від *weißt du*).

„*Lassma Viktoriapark gehen.*“

„*Musstu Doppelstunde fahren!*“ [5].

У літературній мові форма “*must du*” використовуються для другої особи однини, у той час як *musstu* стала частка й використовуються також для множини [5].

Висновки до 2- го розділу

1. В аспекті МЕ в сучасній німецькій мові з’являються тенденції до спрощення на лексичному та граматичному рівнях. Вони зустрічаються як в усному, так і в письмовому мовленні.
2. На лексичному рівні симпліфікація виявляється в усіченні слів, аббревіації, а також у вживанні неологізмів та іншомовних слів.
3. Морфо-синтаксичні особливості мовної симпліфікації: еліптичні речення, опущення артикля або/та прийменника.
4. Мотивацією комунікантів до спрощень є економія часу та мовних зусиль. Опущення артиклів не є наслідком незнання мови, артиклі опускаються там, де, на думку мовців, вони є редундантними.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ СИМПЛІФІКОВАНИХ КОНСТРУКЦІЙ ТА СПОСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Для аналізу сучасної німецької мови було взято транскрипти усного розмовного мовлення, переважно осіб молодого та підліткового віку. Слід зазначити, що тексти такого стилю й у такій формі є відносно складними для перекладу, оскільки усне мовлення часто є редукованим, частина слів опускається, може бути відсутнім контекст. Однак ми вважаємо, що саме такі тексти найяскравіше й найповніше демонструють сучасну мову, у тому вигляді, у якому її вживають.

Метою третього розділу дослідження є встановити, які складнощі виникають при перекладі еліптичних речень, речень з опущеними артиклями та прийменниками, скорочених слів та виразів, англіцизмів і неологізмів, що вживаються з метою МЕ, а також з'ясувати яким чином можна досягти репрезентативності перекладу. Критеріями репрезентативного перекладу вважатимемо:

- 1) переклад вірно відображає фактичну сторону оригінала, тобто правильно передає план його змісту, інформацію, що міститься в ньому;
- 2) переклад вірно відображає мету створення оригіналу, доносить до реципієнта прагматичну компоненту;
- 3) переклад відтворює тон і стилістичні особливості оригіналу [20].

Для досягнення адекватності тексту при перекладі застосовують перекладацькі трансформації. За класифікацією В. Н. Комісарова, якою ми послуговуватимемося в своїй роботі, виділяють такі: *транскрибація*, *транслітерація*, *калькування*, *лексико-семантичні заміни* (конкретизація, генералізація, модуляція), *граматичні трансформації* (дослівний переклад, граматична заміна, членування та об'єднання речень), *лексико-граматичні трансформації* (антонімічний переклад, експлікація, компенсація) та *технічні прийоми* (переміщення, додавання, опущення) [12, с.158– 165].

Метод транскрипції означає, що при перекладі передається звучання слова оригінала, натомість при транслітерації передається графічна форму слова. При калькуванні перекладаються окремі елементи слова або словосполучення, а потім об'єднуються в одне ціле [12, с.158–159].

Метод генералізації помагає в перекладі конкретного поняття більш загальним (бульдог – собака). Метод конкретизації навпаки – загальне поняття перекладається словом із більш конкретним значенням [12, с.161]. Модуляція – заміна слова або словосполучення мови оригіналу на ЛО мови перекладу, значення якої логічно виводиться із значення вихідної одиниці [12, с.162]. Найчастіше проявляється у перестановці причини та наслідку.

Дослівний переклад (синтаксичне уподібнення) – прийом перекладу, за якого синтаксична структура оригіналу перетворюється в аналогічну структуру мови перекладу зі збереженням набору повнозначних слів і порядку їх розташування в оригіналі та перекладі [12, с.163]. Такий метод перекладу може бути використаний, за умови наявності паралельних граматичних структур у мові оригіналу та в мові перекладу.

Метод членування речення полягає в діленні його в тексті перекладу на декілька речень. Метод об'єднання – одне речення в мові перекладу дорівнює декільком у тексті оригіналу. Метод граматичної заміни полягає в заміні граматичної категорії, частини мови, члена речення, речення певного типу [12, с.164].

При антонімічному перекладі відбувається заміна стверджувальної форми в оригіналі на заперечну в тексті перекладу або навпаки. Антонімічний переклад використовують, наприклад, там, де граматичні структури мов не співпадають, і використання антоніма зробить текст перекладу звичнішим для реципієнта.

Описовий метод полягає в заміні слова при перекладі на словосполучення, що пояснює його значення. Описовий метод застосовується при відсутності необхідного еквівалента або денотата в мові перекладу. Недоліком цього методу є багатослівність [12, с.165].

При застосуванні методу компенсації втрачені при перекладі елементи відтворюються в тексті перекладу іншим засобом, не обов'язково на тому ж місці, що в оригіналі.

Прийоми додавання, переміщення та опущення використовують для того, аби текст відповідав структурі мови перекладу та був зрозумілим для реципієнта. Наприклад, якщо для розуміння певного речення необхідні фонові знання, переклад може дати слово чи словосполучення, аби текст був зрозумілим і без додаткових знань. Опущення зазвичай використовують, якщо при дослівному перекладі в текст перекладу є інформація, що дублюється (пов'язано з різницею в структурі мови перекладу та мови оригіналу).

Опущення артиклів. При перекладі українською мовою артикль, зокрема неозначений, може перекладатися такими словами як “один”, “якийсь”, “який-небудь”, “деякий”, “справжній”. Означені артиклі зазвичай не перекладаються. Таким чином опущені в тексті оригіналу артиклі при перекладі мають бути логічно встановлені за контекстом, аби обрати доцільний спосіб їхнього відтворення в тексті перекладу.

У більшості проаналізованих нами випадків артиклі опускаються, коли поняття згадується не вперше, є вже відомим і не потребує уточнення (– *is_n Aufnahmeegerät*; – *was?– Aufnahmeegerät*;). Відповідно відсутність артикля не впливає на інформативність речення. Проте іноді артикль не вживається й при першому згадуванні поняття. У цих випадках відсутність артикля призводить до втрати певної інформативності:

(1) „*Pet: alle leute ham da Tischtennis gespielt.*

(2) *Dan: weil Weltmeisterschaft oder so war?*

(3) *Pet: ja, sie hatten da Weltmeisterschaft*„[25, с.86].

За правилами в тексті перед іменником “*Weltmeisterschaft*” має бути неозначений артикль – *ein* (перша згадка). У цьому контексті артикль *ein* можна б було перекласти словом “якийсь”: “бо там був якийсь чемпіонат, чи що?”, однак варіант опущення артикля в тексті перекладу також вважатиметься вірним. Оскільки через відсутність артикля в тексті оригіналу неможливо встановити критерій визначеності/невизначеності поняття, тобто чи мається на увазі якийсь конкретний чемпіонат світу, чи слово використано на позначення проведення будь-якого великого змагання, ця конотація при перекладі буде втрачена.

(1) “*Sören: Nimm Ball an! [Schießt zu seinem Sohn]*”

(2) *Niklas: Schneller – gegen Abwehr. Schneller. [Läuft mit dem Fußball]*

(3) *Niklas: Pass auf! Links ist Schiri. Ey, pass auf. [Thilo stößt mit dem Schiedsrichter zusammen]*

(4) *Sören: Wegen dem kriegen die Freistoss. Scheisse*” [33, с.31].

У наступному прикладі за відсутності артиклів речення хоч і виглядають незвично, зміст залишається зрозумілим. Перед іменниками *Ball*, *Abwehr*, *Schiri*, *Freistoss* опущено артиклі, імовірно, означені, адже вони позначають поняття, що, відповідно до контексту, згадуються не вперше. При перекладі артиклі, як і в тексті оригіналу опускаємо.

Окрім опущення артиклів, засобами МЕ в тексті є неповні (еліптичні) речення. Їх вживання можна пояснити комунікативною ситуацією (футбольне поле, активний рух). Також використано лексичне скорочення від *Schiedsrichter* – *Schiri* (суддя, рефері). Аббревіатура “*Schiri*” не має аббревіатури– відповідника в українській мові, тому перекладаємо за прямим значенням – “суддя”.

Займенники “*dem*” та “*die*” виступають у ролі дейктичних замісників та слугують для актуалізації компонентів денотативного змісту

висловлювання. Для перекладу необхідно встановити, які компоненти виражені займенниками (“dem” та “die”), оскільки рід сигніфікатів в українській мові може не співпадати. Для відновлення денотатів необхідні фонові знання правил гри в футбол: *Freistoss* – штрафний удар, призначається арбітром після порушення правил або агресивної поведінки гравця (“*Thilo stößt mit dem Schiedsrichter zusammen*”). Отже, під “die” маються на увазі гравці команди-суперника, а “dem” – гравець Thilo, через якого штрафний удар було призначено. Маємо:

Wegen dem kriegen die Freistoss. Scheisse.

Через нього їм призначають штрафний удар. Дідько.

Опущення конструктор. При перекладі текстів із опущеними ЛО можливе застосування прийому додавання. Оскільки для імпліцитного розуміння реципієнту текста необхідні фонові знання, завдання перекладача полягає у тому, щоб розкрити зміст шляхом відновлення ЛО, яких бракує.

(1) ““*ey ich konnt nicht heute schule gehen*”

(2) “*weiß noch an dem tag ähm wo wir tankstelle gegangen sind*”

(3) “*Isch war party*”

(4) “*Wir sind ja erste Lehrjahr*”

(5) “*wartest du ganz kurz isch bring zigarette*”

(6) “*montag gehen wir kino*”” [30, с. 142].

У цих сегментах бачимо опущення прийменників і артиклів. У сегментах 3, 4, 6 відсутні локальні прийменники – *auf*, *in*; та прийменники, що вказують напрямом *nach*, *zu* – у сегментах 1 та 2. Таке спрощене мовлення дозволяє скоротити час на підбір правильного прийменника й артикля, при цьому їх відсутність не впливає на інформативність висловлювання. Як ми

вже зазначали в розділі 2, молоде покоління сприймає вживання артиклів та прийменників у певних випадках редундантним. Такі вирази як *“eu ich konnt nicht heute schule gehen”*, *“montag gehen wir kino”* сприймаються комунікантами як звичні та не ріжуть слух. Однак ми не можемо використати дослівний переклад та залишити таку ж синтаксичну конструкцію в тексті перекладу. Оскільки у мові перекладу схожого явища не існує, при перекладі українською доцільно відновити прийменники, що логічно вгадуються з контексту:

eu ich konnt nicht heute schule gehen – *ей я не міг ніти сьогодні до школи*

montag gehen wir kino – *у понеділок ми йдемо в кіно*

Wir sind ja erste Lehrjahr – *ми на першому курсі*

У деяких випадках опущення прийменників може ввести в оману перекладача, як наприклад, у наступному фрагменті:

(1) *“Kevin: Komm, wir gehn Späti, Lan!”*

(2) *Maik: Lan, es regnet. Voll behindert.*

(3) *Stefan: Meine Oma sagt dann immer: “Bist du Zucker?” Lass mal los. Oder bist du Zucker, Lan?”” [33, с. 105].*

У виразі *“Bist du Zucker?”* опущено прийменник *aus*, ідеться про мовний зворот *“ich bin nicht aus Zucker”*, що типово вживається у відповідь на зауваження, що на вулиці йде дощ. Таким чином перекладачу необхідні фонові знання сталих виразів, або не допустити помилки. Варіант цієї ідіоми *“Bist du Zucker?”* можна перекласти дослівно – *“Ти що з цукру?”/ “ти що сахарний?”*, підібравши відповідний сталий вираз в українській мові – *“не сахарний, не розкиснеш”* [16], або об’єднавши ці два варіанти.

Ужите в усіх сегментах турецьке слово „Lan“ є синонімом до німецького „Mann“, „Ey Mann“, „Alter“, „Junge“ „Typ“. „Lan“ може вживатися в якості звертання або як слово-

філлер, вказує на характер відносин між комунікантами – дружній, неформальний. Якщо при перекладі обирати стратегію “одомашнення”, перекладними відповідниками будуть сленгові слова “мен”, “тун”, “Вася”, “чувак”.

“Meine Oma sagt dann immer: “Bist du Zucker?” Lass mal los. Oder bist du Zucker, Lan?”

*“Моя бабуся в таких випадках завжди каже: “Ти що сахарний?”
Давай, пішли. Чи ти сахарний, чувак?”*

“Leo: sacht mal! Wie alt seid ihr?

Pet: ihr, isch bin siebzehn, er is achzehn;

Ral: und, was macht ihr so, also beruflich jetzt, äh Schule is vorbei, ja?

Pet: äh ja, aber ich bin schon mit sechszehn Spielothek gegang” [25, с.105].

У цьому діалозі опущено контрактуре перед іменником *Spielothek*. Для досягнення адекватності при перекладі, застосуємо прийом додавання та відновими опущені елементи:

äh ja, aber ich bin schon mit sechszehn Spielothek gegang – так, але я ходив до ігротеки вже з шістнадцяти.

Еліптичні речення. Еліптичні речення зустрічаються в українській мові, зокрема в розмовно-побутовому та художньому стилях, тому при

перекладі можна використовувати синтаксичне уподібнення (дослівний переклад). Аби зробити текст перекладу більш звичним, таким, що відаовідає його структурі, використовують членування та об'єднання речень, граматичну заміну.

Застосування дослівного перекладу можливе, у випадку коли і в мові оригіналу, і в мові перекладу існують паралельні синтаксичні структури:

(1) *“Ral: nein Quatsch, is kein Elektroschocker;*

(2) *Pet: is_n Aufnahmegerät;*

(3) *Ral: was?*

(4) *Pet: Aufnahmegerät;” [25, с. 83]*

(1) *ні, дурня, це не електрошокер;*

(2) *це диктофон;*

(3) *що?*

(4) *диктофон.*

(1) *“Kat: is eusch auch so kalt?” [25, с.37]*

На прикладі наступного фрагмента спостерігаємо граматичну неповноту (відсутність підмета "es"). Разом із безособовими дієсловами завжди вживається "es", також "es" вживається як замісник певного члена речення (*Dein Lehrer ist so hilfsbereit. Meiner ist es leider nicht* [27]). Оскільки в українській мові безособові речення завжди мають лише один головний член речення, доцільно використати дослівний переклад, утративши при цьому стилістичні особливості тексту:

is eusch auch so kalt? – вам теж так холодно?

(1) „*Sim: Ruhe jetzt da drüben. Schlaf gut und Ruhe.*” [25, с.26]

У наступному випадку, описуючи ситуацію, яка спостерігається, мовець використовує еліптичні речення для МЕ, таким чином інформування співрозмовника відбувається швидше, для порівняння:

*Es ist ruhig jetzt da drüben – Ruhe jetzt da drüben,
Sie schlafen gut und es ist ruhig – Schlaf gut und Ruhe.*

Також спостерігаємо скорочення закінчень (*schlafen`*) та номіналізацію (*Ruhe* замість *ruhig*), використані з метою МЕ. Аби зробити текст перекладу звичнішим для української мови, виконаємо заміну іменника *Ruhe* на прислівник *тихо*: *Усередині тихо*. Для досягнення стислості в тексті перекладу, трансформуємо друге речення в два простих: *Сплять гарно. Тиша.*

(1) “*Tob: Simon, du Troll.*

(2) *Sim: Wer nennt mich hier Troll?*

(3) *Mcl: Simon, du Keck.*

(4) *Tob: Simon, du Gockel*

(5) *Tob: Simon, du Mocking bird”* [25, с.25 – 26]

У цьому діалозі спостерігаємо відсутність присудків. Замість граматично правильного варіанту “*du bist Troll*” – вжито “*du Troll*”. Оскільки в українській мові в таких речення присудок (дієслово “*бути*”) опускається, використаємо дослівний переклад. Увагу слід звернути на переклад ЛО “*Troll*”, “*Keck*”, “*Gockel*”, “*Mockingbird*”, що у даному контексті класифікуються як RB. Тобто за вживанням цих часток стоїть соціокультурна мотивація, вони не несуть жодної інформації, окрім констатації мовцем своєї

приналежності до певної групи. Хоча до деяких із ЛО можна дібрати перекладні еквіваленти в українській мові, зважаючи на їхню комунікативну функцію, доцільно дібрати аналоги з української мови. Дослідження Шикорадюк Л.А. [23] підтверджує існування подібного явища в українській мові, “лихослів'я може бути і не агресивного характеру, а лише примітивною формою афективного мовлення, що не потребує спеціальної мотивації”. Тобто образливі слова використовуються в якості вигуків. Таким чином відповідники можна дібрати, розглянувши прояви лихослів'я в середовищі українських учнів.

Згідно зі словником Duden, “*Keck*” – трохи нахабний або зухвалий [28]. Часто вживаний відповідник в українській мові – *нахаба*. “*Gockel*” – півень; чоловік, що виставляє напоказ свою мужність. Можливий переклад українською мовою – *мачо*. Перекладні еквіваленти до слів “*Troll*” та “*Mockingbird*” в українській мові вживаються в такому ж значенні: *троль* – особа, що займається тролінгом (написанням провокаційних тем і коментарів, спрямованих на розпалювання сварки між користувачами), *пересмішник* – той, хто любить висміювати або смішити кого-небудь.

(1) “*San: ich Hunger*” [25, с.33]

(2) “*Kat: kannst du uns was zum Essen?*” [25, с.35]

(3) *Col: ihr dürft gar nich in Wald*” [25, с. 130].

У наступних сегментах бачимо відсутність смислового дієслова. Пропущений член речення можна встановити з контексту: у сегменті 1 відсутній присудок – дієслово “*habe*”, у сегменті 2 – смислове дієслово “*kriegen*”/ “*bringen*”, у сегменті 3 – *gehen*. При перекладі застосуємо прийом граматичної заміни та прийом додавання:

ich Hunger – я голодний

*kannst du uns was zum Essen? – ти б не міг принести нам чогось
поїсти?*

ihr dürft gar nich in Wald – вам взагалі не можна ходити до лісу

Схоже явище – заміна смислового дієслова на “*machen*” або “*haben*” – спостерігається в діалектному варіанті німецької мови:

(1) “*Machst du rote Ampel!*”

(2) “*Ich mach dich Messer!*”

(3) “*Hast du U– Bahn? – Nee, ich hab Fahrrad*”[41, с. 76– 77].

У цих виразах дієслова *machen* та *haben* вжито не в прямому значенні. Збереження стилістичних особливостей у цих випадках призведе до втрати змісту, тому при перекладі замінемо дієслова на ті, що логічно вгадуються за змістом висловлювання:

Machst du rote Ampel – Ти переходиш на червоний

“Ich mach dich Messer! – Я тебе заріжу

*Hast du U– Bahn? – Nee, ich hab Fahrrad” – Ти їдеш на метро? – Ні, на
велосипеді/ ні, я маю велосипед*

(1) „*Paul: Mach hinne, ich muss Bus klären. Kann nicht zu spät sein. Sonst
fliege ich Mannschaft.*

(2) *Leonard: Ich doch auch. Muss mir aber noch was reinstylen. Sonst mach
ich 'nen Kasper.*

(3) *Paul: `ffeden” [33, с.34].*

У цьому діалозі окрім спрощень: еліпсів (*Kann nicht zu spät sein; Muss mir aber noch was reinstylen*), опущення контрактур (*fliege ich Mannschaft*) та артиклів (*muss Bus klären*) вживаються також сленгові слова та словосполучення (*Bus klären – у значенні Bus kriegen, hinnemachen – sich beeilen, reinstylen – essen, den Kasper machen – sich dumm stellen, `fjeden – auf jeden Fall*).

На думку Л. С. Бархударова “у випадку передання сленгізмів застосовувати буквальний (прямий) переклад треба не часто і тільки тоді, коли значення слова зрозуміло читачам без спеціальних коментарів” [4, с. 210]. Отож для збереження стилю та змісту, при перекладі доречно дібрати українські сленгові відповідники, наприклад, *`fjeden – ясний перець; reinstylen – хавати, хряцати; den Kasper machen – валяти дурня*.

Окремо слід розглянути такий різновид текстів неформального стилю як записи, переписки та коментарі в соціальних мережах. Тут зустрічається велика кількість скорочень, Емоїс, ітерація літер та розділових знаків, використання різних мов в одному реченні тощо. Така відмінність від усного мовлення обумовлена відсутністю в інтернетпросторі можливості передати свої емоції за допомогою міміки, жестів, інтонації.

Складності при перекладі, що можуть виникати при перекладі таких текстів, полягають у збереженні лексичних та стилістичних особливостей, у ідентифікації та перекладі специфічних термінів та абревіатур.

Словотвірні скорочення. При перекладі усічених слів та абревіатур необхідно спочатку проаналізувати їхнє значення та зважати наскільки зрозумілим буде ЛО для реципієнта мови перекладу. Прийом перекладу залежатиме від наявності аналогічної ЛО в мові перекладу. Використовують калькування, транскрипцію або транслітерацію. При відсутності семантичного еквівалента доцільно застосувати описовий метод (експлікацію).

“Maaaaan..... ich flieg sonntag nach Gran Canaria (?) und freu mich nicht wirklich..... ich meine, meine Mutter wird dann vllt meine Narben und Schnitte am Bein sehen sie wird ausrasten... Aber ich wünsche euch allen einen wunderschönen Tag” [с.88]

У цьому дописі з соціальної мережі зустрічається скорочення “vllt” – vielleicht. Зважаючи на те, що в українській мові існує аналог цьому скороченню, який є поширеним в онлайн-комінікації, застосуємо метод калькування:

vllt – мб

Інші приклади перекладу аббревіатур та усічених слів проаналізуємо далі в розділі.

Англiцизми. Англiцизми є поширеними в комунікації в інтернет-просторі. Вони використовуються зокрема для економії мовних засобів. До способів, які можна застосовувати для перекладу англiцизмів належать: пряме включення, транскрипція та транслітерація, фонетичне та семантичне калькування, дослівний переклад.

“Dan: wir ham ja cheats dafür” [25, с. 107].

Англiцизм “cheats” у цьому випадку вжито як влучніший сигніфікат поняття, що означає “код (наприклад, комбінація кнопок або пароль), який активує приховану функцію або можливості в комп'ютері чи відеоіграх” [34]. В українській мові є слово “чіт-код”, проте для збереження стилістичних особливостей доцільно перекласти слово методом калькування:

wir ham ja cheats dafür – у нас є чіти для цього

- (1) *B: Hi*
(2) *A: Hey*
(3) *B: Wg??*
(4) *A: Supii und wütend dir?*
(5) *B: Einbissel Depri aber auch total Happy*
(6) *B: Wieso wütend??*
(7) *A: Why happy??? C und D ... ich hatte halt kb auf bankrutschen*
(8) *B: Wa haben Sie denn gemacht??*
(9) *B: Happy weil Olli mich heute angekuckt hat.*
(10) *A: Ohhh mich auch*
(11) *B: Alter sind D und C dumm*
(12) *A: Ich weiss sry das ich aggro bin..... Supiiiii das er geguckt*
(13) *hat*
(14) *B: [Lach-Emoji]*
(15) *A: Hör auf zu lachen*
(16) *B: Sry..*
(17) *B: Sagt die die gestern einen lachflash hatte*
(18) *A: [Wut-Emoji]*
(19) *B: Was'n??*
(20) *A: Ach nichtssssssssss" [30, с.96].*

Цей фрагмент узято з приватної онлайн– переписки. При поверхневому огляді бачимо велику кількість скорочень. Ужито аббревіатури: *Wg* – *wie geht's?* *kb* – *keinen Bock*, ініціальні усічення: *Depri* – *depressiv/Depression*, *aggro* – *aggressiv*, *Supii* – *super*, англіцизми: *Sry* – *sorry*, *happy*, *why*, неологізм: *lachflash*. Скорочено також ім'я *Olli*, хоч і не з метою МЕ. Змінено закінчення слова *ein bisschen* – *einbissel*. Для посилення емоційності використовується

ітерація літер (*nichtssssssssss, Supiiiii, Ohhh*) та розділових знаків (???).

Деякі англіцизми, які використані для МЕ, додатково усічені:

Entschuldigung – sorry – sry

Зустрічаються еліптичні речення: “*Supii und wütend [und wie geht es] dir?*”
Ohhh [Olli hat] mich auch [angeekuckt].

В українській мові також зустрічається CS, зокрема використання англійської мови в одному тексті з українською, проте у цих випадках англіцизми пишуться кирилицею, тому допустимо залишити слова, які є розповсюдженими та відомими, переклавши їх за допомогою транслітерації:

Hi – Хай; Hey – Хей

Sry– Сопі

Англіцизми “*happy*” та “*why*” не є розповсюдженими запозиченнями в українському мовленні, тому перекладемо їх еквівалентами з мови перекладу – “щасливий(– а)”, “чому”. Слово “*lachflash*” утворене від німецького “*lach*” – сміх та англійського “*flash*” – спалах, аналог в українській мові – *вибух сміху*. Аббревіатури “*Wg*”, “*kb*” та усічені слова *Supii, Depri, aggro* не мають еквівалентів у мові перекладу, тому доречно перекласти їх як повні вирази, оскільки при інших способах перекладу (прямого включенні, транслітерації, транскрибації, калькуванні) вони будуть не зрозумілими для реципієнта:

Wg? – як справи?

ich hatte halt kb auf bankrutschen – у мене не було жодного настрою для змагань

Не в усіх випадках англїцизми можна перекласти за допомогою транслїтерації та зберегти таким чином стилїстичні особливості тексту. Якщо слова “хай” та “copi” можна часто зустріти в українській мові, як в усному, так і письмовому мовленні, то деякі англїцизми в українському тексті будуть виглядати незвично або навіть незрозуміло.

(1) “*es is schon_n bisschen late*” [25, с.61].

(2) “*das ist das Geilste feeling der Welt*” [30, с.228].

У вищенаведених сегментах ужито англїцизми *late* та *feeling*. Зазвичай в українському мовленні в рамках CS можна почути цілі вирази (наприклад, “*I love you*”, “*Don`t worry*”) або окремі загальновідомі слова, що транслїтеруються (*хай, copi, мерсі*). Таким чином у сегментах 1 та 2 доцільно нейтралїзувати англїцизми, переклавши їх українськими еквівалентами:

“*es is schon_n bisschen late*” – *вже трошки пізно*

“*das ist das Geilste feeling der Welt*” – *це найкрутіше відчуття в світі*

У певних випадках англїцизми слугують не лише для економії мовних засобів, CS може бути пов’язаний також з тим, що емоційно заряджені слова або вирази, зокрема вульгаризми, психологічно легше вимовляти іншою мовою. Наприклад, слово “*Fuck*” або вираз “*Fuck you*” стали соціально прийнятними лайливими словами [33, с.109]. У той час як “*Fick dich*” різатиме слух.

(1) “*fuck ich dacht du wärst tot*” [25, с. 112]

Слово “*Fuck*” у першому сегменті можна перекласти двома способами: прямим включенням або транслітерацією:

“fuck ich dacht du wärst tot” – фак я думав ти мертвий

Неологізми та лексичні інновації. Переклад неологізмів передбачає, що вони повинні бути переосмислені і виражені іншою мовою прямо або шляхом пояснень. Основними прийомами перекладу неологізмів, таким чином, є: транскрипція, транслітерація, калькування, описовий переклад [13]. У нашому дослідженні проаналізуємо фрагмент із вживанням лексичних інновацій.

Рисунок 2 [30, с.86].

У наведеному прикладі – переписці в соцмережах – зустрічаємо слово “*oberhammergeil*”, що утворене шляхом злиття елементів “*hammer*” (umgangssprachlich: etwas besonders Gutes), “*geil*” (schön, gut; großartig, toll) [28] та префіксу “*ober-*”. Для перекладу цієї ЛО застосуємо метод калькування: перекладемо окремо елементи, із яких складається слово та з’єднаємо в одне:

Oberhammergeil – супермегакласний

Також у тексті зустрічаються аббревіатури *omg* – *oh my god/ oh mein Gott*, *iwi* – *irgendwie* та скорочені вирази *auf jeden* – *auf jeden Fall*. Аббревіатуру *omg* перекладаємо способом транслітерації, оскільки в такому вигляді вона зустрічається в українській мові та є звичною для реципієнта:

Omg, es war sooo geil – омг, це було тааак круто

Висновки до 3–го розділу

1. Складність перекладу симпліфікованих текстів полягає в досягненні репрезентативності: при збереженні змісту та мети тексту втрачаються стилістичні особливості та тон оригіналу, при збереженні стилістичних особливостей – страждає зміст, що унеможливорює імпліцитне розуміння тексту перекладу реципієнтом.

2. При перекладі тексту з опущеними контрактурами необхідно спочатку відновити прийменники, оскільки їх відсутність може викривити зміст, що призведе до помилок у тексті перекладу. Зазвичай при перекладі на українську прийменники необхідно додати, оскільки без них текст виглядає незвично, а іноді є незрозумілим.

3. Оскільки статті в більшості випадках не перекладаються українською мовою, їх опущення не викликає проблем при перекладі.

4. Еліптичні речення перекладаються за допомогою дослівного перекладу; метод граматичної заміни, членування та об'єднання речень допомагає урівняти відмінності в структурі мови оригіналу та мови перекладу.

5. Основні складнощі, що виникають при перекладі лексичних спрощень (абревіатур, усічених слів), полягають в ідентифікації ЛО (встановленні її повної форми та/або значення) та пошуку аналогу в мові перекладу. За відсутності аналогу перекладач використовує калькування, транскрипцію або транслітерацію, дослівний переклад повної форми слова.

6. Англіцизми та лексичні інновації можуть бути перекладені транслітерацією (за умови вживання їх у мові перекладу) або семантичним аналогом із мови перекладу.

ВИСНОВКИ

Лексико-граматична симпліфікація сучасної німецької мови – комплексний процес, причиною якого є властиве людині прагнення економії зусиль, зокрема мовних. Упродовж історичного розвитку мова спрощувалася, чому особливо сприяла кількість мовних контактів. Чинниками, що сприяють мовному спрощенню в наш час є технологізація та цифровізація суспільства (унаслідок виникнення нових засобів комунікації, зростання швидкості передачі інформації), глобалізація (люди, що вивчають іноземну мову через соціальну необхідність, спрощують її в процесі освоєння) та молодіжний сленг, який із розповсюдженням в інтернет-просторі проникає та закріплюється в мові.

У мовленні лексико-граматична симпліфікація виявляється в опущенні артиклів та контрактур (наявність яких вважається комунікантами редундантною), використанні еліптичних речень, вживанні скорочених та усічених слів, замість повних форм та словосполучень, а також у використанні англіцизмів та неологізмів як засобів мовної економії.

Особливостями перекладу спрощених конструкцій є складність у досягненні репрезентативності: збереження стилістичних особливостей тексту оригіналу в тексті перекладу в певних випадках призводить до втрати змісту або мети. Переклад лексично спрощених одиниць пов'язаний із складнощами в їх ідентифікації та встановленні повної форми, від якої вони утворені.

До перекладацьких трансформацій, що дозволяють вирішити проблеми відтворення текстів із лексико-граматичними спрощеннями, належать: граматична заміна, членування та об'єднання речень, калькування, транслітерація та транскрипція, а також прийоми додавання.

ZUSAMMENFASSUNG

Die Diplomarbeit präsentiert eine Studie zum Phänomen der lexikalischen und grammatikalischen Simplifikation in der modernen deutschen Sprache.

Im Verlauf der Studie wurden folgende Schlussfolgerungen gezogen: 1) die lexikalisch-grammatische Simplifizierung des modernen Deutschen ist ein komplexer Prozess. Die Gründe dafür sind der Wunsch nach Sprachökonomie, Technologisierung und Digitalisierung der Gesellschaft, Globalisierung und der Einfluss der Jugendsprache. 2) In der Sprache manifestiert sich die lexikalische und grammatikalische Vereinfachung in dem Weglassen von Artikeln und Kontrakturen (deren Vorhandensein von Kommunikanten als redundant angesehen wird), dem Gebrauch von elliptischen Sätzen, der Verwendung von Abkürzungen und Kurzwörtern anstelle von vollständigen Formen sowie der Verwendung von Anglizismen und Neologismen als Mittel der Sprachökonomie. 3) Zu den Besonderheiten der Übersetzung vereinfachter Konstruktionen gehört die Schwierigkeit, Repräsentativität zu erreichen: Die Beibehaltung der Stilmerkmale des Originaltextes im übersetzten Text führt in bestimmten Fällen zum Verlust von Bedeutung. 4) Zu den Übersetzungsverfahren, die Probleme bei der Reproduktion von Texten mit lexikalischen und grammatikalischen Vereinfachungen lösen, gehören: grammatische Transformation, Transliteration und Transkription, Lehnübersetzung, Explikation.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Античные теории языка и стиля / под ред. О. М. Фрейденберг. СПб: Алетейя, 1996. 363 с.
2. Антропова Н. А. Компрессивное словообразование: усечение слов (на материале немецкой разговорной субстантивной лексики). *Вестник Чувашского университета*. 2006.
3. Бабенко О. В., Курмаева И. И., Рахимбирдиева И. М. Языковые тенденции в виртуальном пространстве на примере русского и английского языков. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. № 11. 2018. С. 282–288.
4. Бархударов Л. С. Язык и перевод (вопросы общей и частной теории перевода). Москва: Международные отношения, 1975. 240 с.
5. Велибекова И. М. Грамматическая редукция в полиэтнолекте Германии. *Вестник ВолГУ*. 2016. №14. с. 134–137.
6. Верченко А. Р. Лексико-граматична симпліфікація сучасної німецької мови, проблеми її відтворення у перекладі: зб. тез. конф. Херсон: Видавничий дім "Гельветика", 2020. С. 80–82.
7. Готовцева Е. Е. Эллиптические повторы в репликах-реакциях немецкого и русского диалога. URL: https://pgu.ru/upload/iblock/572/uch_2010_iv_00005.pdf (дата звернення: 10.05.2020).
8. Земская Е. А. Современный русский язык. Москва: Флинта, 2011. 328 с.
9. Земская Е.А. Русская разговорная речь: лингвистический анализ и проблемы обучения. Москва: Наука, 1989.
10. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія і практика перекладу: Нова Книга, 2006. 592 с.
11. Кобков В. П. Замещение, опущение и совмещение как способы сжатия текста без утери информации. *В помощь преподавателям иностранных*

- языков. Вып. 5. Новосибирск: Наука (сибирское отделение). 1974. с. 49–73.
12. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение. Москва: ЭТС, 2002. 424 с.
13. Лебедева О. Г. Способы перевода неологизмов. *Lingua mobilis*. № 5. 2011. С. 118– 122]
14. Нелюба А. М. Аббревіатура у мовознавстві URL: https://vue.gov.ua/аббревіатура_у_мовознавстві (дата звернення: 10.05.2020).
15. Розен Е. В. На пороге 21 века. Новые слова и словосочетания в немецком языке. Москва: Менеджер, 2000. 192 с.
16. Російсько-український словник фразеологізмів (сталих виразів). URL: <http://stalivyrazy.org.ua/everyfile.php?transfer=folders/er/rastawtm.html> (дата звернення: 10.05.2020).
17. Сулаймонова М., Никель А. Об усвоении морфологических структур немецкого языка русскоязычными обучающимися (на материале анализа языка поздних переселенцев из бывшего союза). *Ученые записки хужандского государственного университета им. Академика Б. Гафурова. Гуманитарные науки*. 2014. с. 84–98.
18. Тагиль И. П. Грамматика немецкого языка. Санкт– Петербург: КАРО, 2016. 480 с.
19. Турецкий язык – Урок 4 (часть 2) URL: <http://todayturkey.ru/turkish/ders4-2/> (дата звернення: 11.05.2020).
20. Тюленев С. В. Теория перевода. Москва: Гардарики, 2004. 336 с.
21. Умерова М. В. Языковая компрессия: виды и уровни реализации. *Актуальные вопросы филологии и лингвистики*. с. 260–269.
22. Цейтлин С. Н. К построению грамматики промежуточного языка. *Acta linguistica petropolitana. Труды института лингвистических исследований*. 2015. с. 515–538.

23. Ширококордюк Л. А. Психолого— педагогічні причини лихослів'я та особливості його прояву у шкільному середовищі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. псих. наук. Київ, 2017. 16 с.
24. Atkinson M., Smith K., Kirby S. Adult Learning And Language Simplification. *Cognitive Science*. 2018. № 8
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/pmc6492256>
25. Bahlo N., Fladrich M. Transkriptband Jugendsprache. Gesprochene Sprache in der Peer-Group. Berlin: Retorika GmbH, 2016. 284 S.
26. Cambridge Dictionary. URL:
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/simplification> (дата звернення: 20.03.2020).
27. Das Pronomen 'es' URL: <https://mein-deutschbuch.de/pronomen-es.html>
(дата звернення: 8.05.2020).
28. Duden. URL: <https://www.duden.de/woerterbuch> (дата звернення: 8.05.2020).
29. Dundes A., Leach J., Özkök B. The Strategy of Turkish Boys Verbal Dueling Rhymes. 1970. №83. P. 325–349.
30. Jugendsprache: eine Einführung / Bahlo N., Becker T., Kalkavan-Aydın Z., Lotze N., Marx K., Schwarz Ch., ŞimŞek Y.: J. B. Metzler Verlag, 2019. 249 S.
31. Jung W. Grammatik der deutschen Sprache. Leipzig: Enzyklopädie, 1973. 518 S.
32. Kleinman Z. How The Internet Is Changing Language. 2010. URL:
<https://www.bbc.com/news/technology-10971949> (дата звернення: 20.03.2020).
33. Marossek D. Kommst du Bahnhof oder hast du Auto?. Berlin: Hanser, 2016. 160 S.

34. Merriam-Webster URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/cheat> (дата звернення: 11.05.2020).
35. Morrison C. Code-switching URL: <https://www.britannica.com/topic/code-switching> (дата звернення: 10.05.2020).
36. Neologismenwörterbuch URL: https://www.owid.de/service/stichwortlisten/neo_neuste (дата звернення: 11.05.2020).
37. Reali F., Chater N., Christiansen M. H. Simpler grammar, larger vocabulary: How population size affects language. *Proc. R. Soc.* 2018
38. Shore B. Culture In Mind: Cognition, Culture, & The Problem Of Meaning. 1998. 448 p.
39. Trudgill P. Sociolinguistic Typology: Social Determinants Of Linguistic Complexity. 2011. 288 p.
40. Twain M. A Tramp Abroad. 1879. 631 p.
41. Wiese H. Kiezdeutsch: Ein neuer Dialekt entsteht. 2012. 279 S.